

HAR?ZMI? Du??me Riski O?lc?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *HAR?ZMI? Du??me Riski O?lc?e?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22591>

Öz

HARZMI? Du??me Riski O?lc?e?i, hastane ortam?nda yatan hastalar?n potansiyel **dü?me risklerini** sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilm? özgün bir araçtır. Ölçek, dokuz temel risk faktörünü sorgulayan maddelerden oluşmaktadır. Bu faktörler arasında nörolojik hastalıklar/semptomlar, oksijenlenme de?i?iklikleri, hastaya ba?lı ekipmanlar?n varlı?? ve riskli ilaç kullan?m? gibi kritik klinik durumlar bulunmaktadır.

Ölçeğin psikometrik özelliklerinin incelendiği çalışmada, güvenilirliğe dair önemli bulgular elde edilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı .40'ın altında saptanmış olup, bu durum mevcut haliyle ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olmadı??n?n bir göstergesi olarak kabul edilmiştir. Bu dü?üklüğün temel nedeni olarak, maddelerin birbirinden bağımsız risk faktörlerini ölçmesi ve ölçeğin Likert tipi bir derecelendirmeye sahip olmaması gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler

HARZMI? Du??me Riski O?lc?e?i, dü?me riski, hastane güvenliği, hasta bakımı, Cronbach Alpha, hemşirelik, risk de?erlendirme.

Yazarlar

?. Seren-?ntepeler, M. Bektaş, V. K. Barış, ?. Çelik.

Amaç

HARZMI? Du??me Riski O?lc?e?i'nin birincil amacı, yataklı tedavi kurumlarında yatan bireylerde dü?me olayları?n?n gerçekleşme olasılığını önceden tahmin edebilecek standart bir de?erlendirme aracı sağlamaktır. Bu araç, klinisyenlerin (özellikle hemşirelerin) yüksek risk taşıyan hastalar? hızlı tespit etmelerini ve böylece dü?meyi önleyici stratejileri uygulamaya koymaları?n? desteklemek için tasarlanmıştır.

Ölçek, dü?me riskini tek bir genel puan yerine, dokuz ayrı ve bağımsız risk faktörünü sorgulayarak kapsamlı bir profil ç?karmayı hedefler. Bu yaklaşımla, müdahale gerektiren spesifik risk alanlarına odaklanmayı kolayla?tırmaktadır.

Yapı

Ölçek, dü?me riskini oluşturan dokuz farklı ve genellikle bağımsız klinik ya da çevresel risk faktörünü ölçen bir kontrol listesi (checklist) yapışındadır. Bu maddeler, hastanın fizyolojik durumu (nörolojik semptomlar, oksijenlenme), tedavi rejimi (riskli ilaçlar, post-op durum) ve fiziksel yeterliliği (görme engeli, fiziksel destek gereksinimi) gibi birbirinden ayrı alanları kapsamaktadır.

Bu ba??ms?z yap?, ölçe?in geleneksel tek boyutlu psikolojik yap?lar yerine, klinik risk faktörlerinin toplam?n? yans?tan bir araç oldu?unu göstermektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirilmesine yönelik orijinal ara?t?rmada, spesifik olarak yap? geçerli?i, içerik geçerli?i veya ölçüt geçerli?i gibi klasik geçerlik türlerine dair detayl? bir analiz sunulmam??t?r. Kaynak bilgide bu alana dair herhangi bir veri bulunmamaktadır. Gelecek psikometrik çal??malar?n, ölçe?in klinik gerçekli?i (dü?me olaylar?n? do?ru tahmin etme yetene?i) yans?tma derecesini belirlemek üzere kapsaml? geçerlik analizleri yapmas? önerilmektedir.

Güvenirlik

HARZMI? Du??me Riski O?lc?e?i'nin güvenilirlik analizleri, ölçe?in iç tutarlıl???n?n dü?ük oldu?unu göstermi?tir. Ara?t?rmacılar, ölçe?in Cronbach Alpha katsay?s?n? .40'tan dü?ük olarak raporlam??lard?r. Geleneksel olarak kabul edilebilir iç tutarlıl?k e?i?inin (.70) oldukça alt?nda olan bu de?er, ölçe?in güvenilirli?inin yetersiz oldu?una i?aret etmektedir.

Bu dü?ük güvenilirlik skorunun nedeni, ölçe?in maddelerinin homojen bir yap?y? ölçmemesinden kaynaklanmaktadır. Maddelerin birbirinden ba??ms?z risk faktörlerini sorgulamas?, ölçe?in bir toplam puan yerine, risk faktörlerinin varl???n?/yoklu?unu belirleyen bir kontrol listesi i?levi görmesiyle ili?kilendirilmi?tir. Ayr?ca, ölçe?in Likert tipi derecelendirme yerine ikili (var/yok) veya s?n?flay?c? bir yap? kullanmas?n?n da Cronbach Alpha de?erini dü?ürdü?ü dü?ünölmektedir.

Faktör Analizi

HARZMI? Du??me Riski O?lc?e?i için orijinal referansta herhangi bir faktör analizi sonucu bildirilmemi?tir. Ancak, güvenilirlik sonuçlar?nda maddelerin birbirinden ba??ms?z oldu?u yönündeki ç?kar?mlar, ölçe?in tek bir latent faktörü ölçmek üzere tasarlanmad???n? dü?ündürmektedir. Ölçek, klinik risk faktörlerini ba??ms?z olarak de?erlendirdi?i için, ke?fedici veya do?rulay?c? faktör analizinin geleneksel psikometrik araçlarda oldu?u gibi uygulanmas? beklenmemektedir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Risk De?erlendirme Ölçe?i)

Format: 9 maddelik risk faktörlerini sorgulayan kontrol listesi.

Language Available: Türkçe

Population Group: Hastanede yatan hastalar

Age Group: Belirtilmemi? (Klinik pop?lasyon)

Population Details: Dü?me riski de?erlendirmesi gerektiren, çe?itli klinik durumlar? olan yatakl? hastalar.

Test Methodology: Klinik gözlem ve hasta kay?tlar?ndan elde edilen verilere dayanarak risk faktörlerinin varl???n?n i?aretlenmesi.

Anahtar Kelimeler

Hasta güvenli?i, klinik de?erlendirme, hastane, nörolojik semptom, post-operatif dönem, riskli ilaç kullan?m?, hem?irelik bak?m?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?il.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?il.

Correspondence Address: ?eyda SEREN ?NTEPELER

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2020 (Ölçe?in psikometrik özelliklerinin incelendi?i makalenin yay?n y?I?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? ve izinleri hakk?nda bilgi mevcut de?ildir. Kullan?m için sorumlu yazar (?eyda SEREN ?NTEPELER) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

Seren-?ntepeler, ?. , Bekta?, M., Bar??, V. K., ve Çelik, ?. (2020). HARİZMİ? Dü?me Riski Ölçe?i'nin psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hem?irelik Fak?ltesi Elektronik Dergisi*, 13(4), 259-266. <https://doi.org/10.46483/deuhfed.732732>

Ölçe?in orijinal PDF doküman? buradan indirilebilir: [harizmi-dusme-riski-olcegi-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/harizmi-dusme-riski-olcegi-toad.pdf)

HARİZMİ? Dü?me Riski Ölç?e?i Maddeleri

Ölçek, du?s?me riskini sorgulayan dokuz maddeden olus?maktadır:

no?rolojik hastal?k/semptom

oksijenlenme deg?is?iklig?i

du?s?me riski ac??s?ndan o?zellikli hastal?g??/semptomu

uygun yatakta yat?r?lma durumu

go?rme engeli

hastaya bag?l? ekipmanlar

ayakta/yu?ru?rken fiziksel desteg?e gereksinim duyma durumu

post-op do?nemde olma

riskli ilac? kullan?m?

ARABPSYCHOLOGY.COM